

KISDOBOS

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja

1971. MÁRCIUS XX. ÉVF. 3. SZÁM

Tizenkilences kisdobosok

Amit most elmondok, régen történt, ezerkilencszáztizenkilencben. Ha titeket, mostani kisdobosokat látlak, kék nyakkendőtökről sokszor azok az ibolyák jutnak eszembe, amelyek szülőföldem erdőiben nyíltak, akkor, amikor a munkások és parasztok először vették a kezükbe sorsukat, és kikiáltották a Magyar Tanácsköztársaságot. Én már abban az időben sem voltam gyerekember. Fiatal voltam az igaz, de megjártam a háborút, sokat szenvedtem és tanultam. Legjobban azt tanultam meg, hogy a fegyvert, amit az urak azért adtak a kezünkbe, hogy a szegény nép egymást öldökölje, legjobb az urak ellen fordítani, elkergetni azokat, akik a vérünket szívják.

1919 márciusának utolsó napjaiban, kora hajnalban, elindultunk falunkból egy barátommal, hogy élelmet vigyünk a közeli városba, a téglagyári munkásoknak. A Dunántúl hegyei között bújik meg a mi falunk. Magunk is szegények voltunk, hanem azért mégis összeszedtünk egy kis kukoricát, tököt, répát, amink volt. Felraktuk a barátom vékonyka szekerére, mert annak a szegény kis lónak, a barátom lovának, elég volt húzni a könnyű szekeret is. A mi falunktól tizennégy kilométerre van a város, hegyeken, erdőkön keresztül. Mire a tetőre értünk, felsütött a napocska, megszólaltak a rigók és cinkék az erdőben. Megállítottuk a lovacskát, hadd fújja ki magát a kapaszkodó után. Ahogy ott időzünk, a rügyező cserjék közül egyszerre csak gyerekek futottak elő, nagy kiáltozással.

— Bácsi, hadd menjünk magukkal! A fiúk kergetnek minket, el akarják venni tőlünk a virágot!

Akármilyen kapkodva beszéltek, mégis hamar megértettük őket. A bokrok közül már elő is bukkantak az üldözők, kis, rongyos csibészek. Ugyan, a lányok sem voltak valami előkelő öltözékben. Szedett-vedett volt akkoriban minden szegény ember gyereke, új ruhát, cipőt ezek életükben sem kaptak. Az üldözött leányok, de az üldöző fiúk is mind botot vittek a vállukon, eleven, hajlós somfavesszőt, arra szépen rá volt kötözve egy sor kék ibolyacsokor, meg fehérsárga gyönge kankalin. Ez volt a kincs, amit a fiúk el akartak venni a lányoktól. De miért? Hiszen a fiúknak is volt!

— Hé — kiáltottam oda a kis martalócoknak — gyertek csak közelebb!

De azok nem mozdultak, csak sötéten nézegettek felénk.

— Ne is tessék törődni velük — mondta a lányok közül az egyik, a legélénkebb szemű. — Rossz, komisz kölykek! Még ezt a kis virágot is irigylik tőlünk!

Barátom elindította a lovát. A kislányokkal együtt békésen lépegettünk a szekér mellett. A fiúk egy ideig néztek utánunk, aztán ők is elindultak. Útközben a leányok elmesélték, hogy ők is, meg a fiúk is, eladni viszik a városba a virágot.

Nagy a szegénység, sok az árva is köztük, így keresnek néhány fillért. És hát a fiúk azért acsarkodnak rájuk, mert ha sok a virágárus gyerek odalent a városban, akkor kevesebb krajcár jut egynek-egynek. Vagyis ezekből a szegény gyerekekből valóságos üzletembert csinált a háború, meg még a nyomorúság. Ne gondoljátok, hogy haragudtunk rájuk azért; nem ők a hibásak, hanem a kemény és kegyetlen élet. Az urak, akik olyan feneketlen nagy nyomorúságba taszították az or-

szágot, hogy a szegény ember gyerekének, ha élni akart, úgy kellett verekednie a betevő falatjáért, mint az erdei farkas kölykének.

No, de most más világ jött; jobb élet következik. Hát ezek a gyerekek nem tudják? Elmaradtam a szekerünktől, visszamentem, hogy majd én beszélek a fiúkkal. Kemény tekintetű kis fickó volt a vezető köztük. Megálltak, ahogy megláttak, de nem futottak el.

— Idehallgassatok! — mondtam nekik, ahogy megálltunk szemközt egymással. — Ti nem tudjátok, hogy forradalom van? Egyik szegény embernek segítenie kell a másikon. Ez az új törvény.

Hallgattak, nem mondtak se igent, se nemet.

— Mi azon a szekéren — mutattam nekik — élelmet viszünk a téglagyáriaknak. Nem pénzért, csak barátságból, hogy segítsük őket. Pedig mi is szegények vagyunk.

— Az én bátyám is ott dolgozik a téglagyárban — szólalt meg egy tízéves-forma. — Az enyém meg a bőrgyárban — tette hozzá a másik.

— Mi most az új életért harcolunk. Úgy való, hogy ti is segítsetek minket. Mint a katonákat a kisdobosok.

— Kik azok a kisdobosok? — kérdezte egy kicsi közülük.

— Gyerekek, akik együtt mennek a katonákkal, akik az igazságért harcolnak.

Most végre megszólalt a vezérük is.

— Aztán igazán ingyen adják oda az élelmet a téglagyáriaknak?

— Gyertek velünk és nézzétek meg a tulajdon szemetekkel — feleltem, és elindultam a szekerünk után. Jöttek utánam, mert tudni akarták, igazat mondtam-e vagy nem?

Utolértük a szekeret és most már együtt mentünk tovább. A virágos botokat a lányok is, a fiúk is, feltették a szekérre. Annak nincs súlya semmi, a lovacska azért elhúzza a szekeret. Mi meg beszélgettünk ott a szekér körül a háborúról, a békéről, meg a forradalomról. Észre se vettük, kiértünk az erdőből. A szőlők között ereszkedtünk lefelé, már odalátszott a téglagyár, mert hiszen az a város szélén van.

Megálltunk a kapu előtt, a vörösőrség tisztelgett. Mert ismerősök, barátok álltak az őrségen. Örültek az élelemnek. Hamarosan jött kifelé a gyárból a bizalmi, régi katonapajtásom. Átvették amit hoztunk, behordták a zsákokat, fizetségül nagyot paroláztunk. A gyerekek meg mind ott álltak körülöttünk, figyelték, hogy mi történik? Azután, míg a zsákokra vártunk, hogy azokat majd üresen visszahozzák, megszólalt az egyik kislány, az az elevenszemű:

— Bácsi — mondta a bizalminak —, virág nem kell maguknak? Mert odaadjuk jó szívvel!

— Nocsak — mondta a barátom. — Hát azért szedtétek? Jól van! — Délután úgyis szakszervezeti választás lesz nálunk. Hozzátok be, díszítsétek fel vele az asztalt.

— Mi pedig átvisszük a miénket a bőrgyárba — szólalt meg az az élestekintetű fiú, a fiúk vezére.

— Az én apám ott dolgozott, amíg el nem esett a háborúban. Azoknak is hadd legyen virágjuk.

Köszöntek és elvonultak. Mi meg csak néztünk utánuk. Én legszívesebben a levegőbe dobtam volna a sapkámat örömömben. Nem mentem én utánuk, hogy megnézzem, csakugyan a bőrgyárba vitték-e a virágot. Tudtam biztosan, hogy odaviszik. Mert akinek egyszer megszólal a szíve, az nem hallgat el többet. Ha a munkásgyerek egyszer megérzi, hogy hova tartozik, az nem felejti el soha többé. Aki gyermekkorában beválik kisdobosnak, abból mire felnő, az igazság és a szabadság bátor katonája lesz.

A KISDOBOS olvasóinak elmondta:
MOLNÁR ANTAL

SZŐNYI GYULA rajzai

Egy negyvennyolcas kisdobos

A nagy, lomha vaskályhában vidáman ropogott a tűz. Nagyapó, akit az unokája Papónak nevezett, csöndesen szunyókált mellette egy székben.

Nem így az unoka, a harmadik osztályos Jóska. Lovakat, motorokat, ágyúkat vonultatott föl, hogy megostromolja a tüzes „vasszörnyet", a drága, kedves, meleget széthintő kályhát. Már éppen a közelébe ért a zajos sereg, amikor Papó felriadt.

— Ejnye-bejnye —, mordult fel kissé morózusan. — Már megint miben töröd a fejed?

— Ostromban! — hangzott a kemény felelet.

— Tégy le erről, hiszen ez veszélyes! — évődött Papó.

— Csak akkor hagyom abba, ha mesélsz nekem — követelődzött a legényke.

— No jó... Elmondom hát tenéked a hóförgeteg lovasát, ha csendben figyelsz, s ha katonáidat a hátországba, egyszóval a „tologóba" vonultatod.

Jóska erre nagysebesen öszszeterelte vészes játékhadseregét, hogy valamennyit az ágy alá betolható heverőre, a tologóba helyezze.

— Én a nagyapámtól hallottam, ő pedig az édesapjától — kezdte halk hangon Papó. — Bizony régen történt ez, van már talán 120 esztendeje is. Szép hazánk földjét osztrák császári csapatok taposták, s újra el akarták venni a nehezen megkaparintott szabadságot. Ezt a vidéket, egyszóval a Bükköt is megszállva tartották. Ám a hegyi nép nem nyugodott ebbe bele. 1848 telén a favágók, szénégetők, pásztorok, parasztok felhúzódtak a hegyek közé, elsősorban a behavazott Bükk-fennsíkra. Csoportokba verődtek, s hamarosan kemény, elszánt csapatot alkottak. Nem volt nekik kezdetben semmi fegyverük, csupán dorong, balta, avagy éppen valami szántóvető kéziszerszám. Annál nagyobb volt azonban a lelkesedésük, az akaratuk.

Különösen kitűnt közülük egy Kormos Lajcsi nevezetű fiú, aki még alig múlt tizenkét esztendős, de máris a népfelkelők, vagy ahogy akkor nevezték őket, a vörössipkás gerillák közé állott.

Eleinte nem vették komolyan a felnőttek. Csak olyan tücski-hajtsdki legénykének tartották. De amikor egyik ügyes dolgot a másik után hajtotta végre, bizony megnőtt a becsülete. Sok bátor cselekedete közül én csak egyet említek most. Nagy, kemény, zordon tél szakadt akkor a Bükk vidékére. Aki csak tehette a meleg sutba húzódott, ha éppen volt tüzelője. Ám a szegény gerillák csak a fából összetákolt kunyhókban kucorogtak.

A környék osztrák parancsnoka, egy pókhasú, kövér báró, bizonyos Katz-Matz vagy miféle nevű generális, egy kegyetlen téli napon elrendelte, hogy a fennsíkon tanyázó magyar népfelkelőket támadják meg. Többszáz osztrák lovast indítottak a gerillák bekerítésére. Ők bezzeg nem fáztak prémes kabátjaikban. De Kormos Lajcsi, aki egyébként a csapat kisdobosa is volt, nem félt sem az osztrákoktól, sem a hidegtől. Amikor Boros Lidustól, a szilvási kastélyban szolgáló kiskomornától titkon megtudta a vészes hírt, nem habozott egy pillanatig sem. Kicsiny, mokány lovára ült, hogy segítséget kérjen.

Kormos Lajcsi kisdobos ezért egy vad téli éjszakán, teljesen egyedül, kicsiny, de erős lova hátán Diósgyőr felé vette útját. Tudta, hogyha

eljut oda, akkor a vashámorok szorgos-dolgos munkásai a szorongatott vörössipkások segítségére sietnek.

Lajcsi jól ismerte az erdei ösvényeket, utakat, hiszen édesapjával gyakorta megjárta őket. Nem is volt semmi baj, míg a fennsíki Feketesár környékére nem ért. Itt bizony kegyetlenül tomboló hóvihar állta az útját. Ám bármily kicsiny legényke is volt, nem torpant meg! Bőrkucsmáját mélyen a fülére húzta, majd a Mordi nevű lovacska hátára hasalt, s úgy vágott neki a havas förgetegnek. Süvített, tombolt a téli szél. A fennsíki cserjék-bokrok keservesen hajlongtak az orkán vad cibálásában. A kisfiú arcára, orrára szinte ráfagyott a jég.

De ő csak ment!

Ne is mondjam, hogy útról szó sem lehetett. Csak toronyiránt — illetve mit is beszélek — csak szikla iránt, mégpedig a magos Fehérkő irányába botorkált a ló és elszánt lovasa. Bizony késő hajnal lett, mire elhagyta Fehérkőt, a zordon, fenséges sziklatömböt, hogy a Bányabükk-völgyében folytassa útját. Nagy-nagy szerencséjére megállt a szél, elcsendesedett a hóvihar, csupán az ezüstszínű pihék hulltak alá a földre, vakítófehér palásttá omolva.

Jó reggelre járt már az idő, amikor a hegyi gerillák dobosa a diósgyőri nemzetőrkapitány szállására bekopogott. Elmondta néki, hogy miért jött, s azután abban a minutumban ájultan összeesett.

A kapitány és felesége nyalábolták fel a fáradt kis hőst, a hóförgeteg lovasát, és azon nyomban a meleg dunyha alá dugták.

Ám a diósgyőri nemzetőrkapitány nem foglalkozhatott véle sokáig, felesége ápolására bízta Lajcsit, majd amilyen gyorsan csak tudta, riasztotta embereit, a hámorok munkásait.

Össze is gyűltek azok hamarosan szép számmal, sőt még a miskolci Vay kapitány nemzetőreinek is üzentek. Így történt aztán, hogy a diósgyőri és a miskolci nemzetőrök hamarosan a hegyi gerillák segítségére siettek.

Éppen idejében érkeztek. A bálványbérci tábort már ugyancsak erősen ostromolta az osztrák. Már-már azt is hitték, hogy győznek a gőgös császáriak, amikor egyszerre csak a hátuk mögött megcsillantak a Borsod megyei nemzetőrök fegyverei. Ne is mondjam, hogy micsoda nagy rémület támadt az osztrákok között. Mindent eldobálva, hanyatt-homlok futottak vissza a szilvási völgybe, a szállásukra.

Így menekültek meg a fennsíki vörössipkás gerillák!

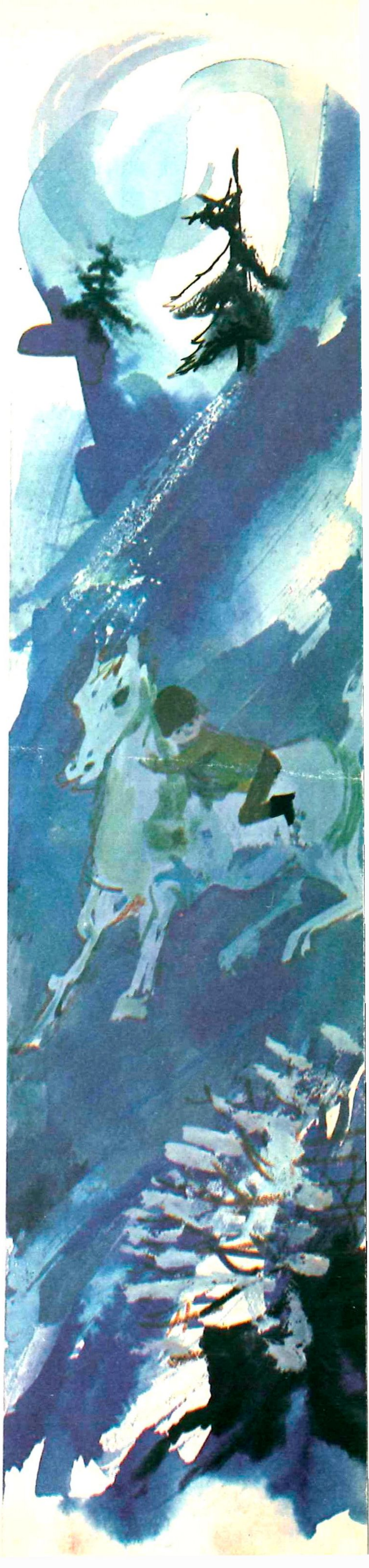
És mindezt Kormos Lajcsinak, a bátor kis lovasnak, a csapat dobosának köszönhették. Ki is tüntették kétszer is a legénykét. Azt mesélték az öregek, hogy egyszer maga Kossuth Lajos apánk tűzte a mellére a háromszínű kokárdás medalliont. Bizony, ilyen derék fiú volt ez a Kormos Lajcsi — fejezte be elbeszélését Papó.

— De szép mese volt! — kiáltott fel a szöszke Jóska.

— Alighanem igaz mese volt ez, kisunokám — monddotta nagyapó, majd kedves kék szemével kitekintett a havas világba.

Írta: BALOGH BÉNI

Rajzolta: WAGNER JÁNOS

Nőnapi köszöntő

Nincs az erdőnek annyi dús fája,
nyári mezőnek annyi virága,
nem zöldell annyi fűszál a réten,
nem csillan annyi csillag az égen,
ahány jó szóval köszöntjük őket,
a békeharcos, dolgozó nőket!

Nincs annyi cseppje futó pataknak,
amennyi könnyet felszárítottak,
munkában erősek, harcban is bátrak,
autót vezetnek, gépet és gyárat,
védik és óvják a gyermekeket,
hogy nagyra és szépre nőjenek!

Szedném virágot édesanyámnak,
tanító nénimnek, jó nagymamámnak,
nénémnek is, meg kicsi húgomnak,
minden kisdobos lány-pajtásomnak,
tavasszal hol szedném ennyi virágot?
Szívemből szedtem sok jókívánságot!

SZINETÁR GYÖRGY

Volt hó, nincs hó!

Éjjel, míg aludtam,
elszökött a hó.
Vele ment, vele ment
a vén Télapó.
Pityergett az eresz,
sírtak a tetők,
fényes, kerek tócsa
állt a ház előtt.
A sok sírást-rívást
megunta a Nap.
Nosza, le is küldött
száz napsugarat.
Száz kis napsugarat,
vígat, nevetőst.
S abbahagyták már a
sírást a tetők.
Tócsák könnye szárad,
kandikál a fű.
Oda a búbánat.
Ó, de nagyszerű!

OSVÁT ERZSÉBET

Ki győzi virággal a nőnapot?

MARÉK VERONIKA
tréfája

Űr Kata jelenti:

A CSODÁLATOS TELEVÍZIÓ, AMI BARÁTOKAT SZERZETT

Ilyen is csak a jubileumi évben történhet!

Baranya megyében van egy kis falu, Ág a neve. Varga Erika, az Őzike őrs helyettes vezetője számolt be levélben arról a különleges és csodálatos dologról, ami náluk történt.

Még tavaly novemberben kaptak egy televíziót; hogy ebben nincs semmi rendkívüli? Hogy most már alig van olyan kis iskola is, amelyik ne kapott volna? Igaz! Az sem olyan különös, hogy ők ezt a tévét a budapesti Bádogos Szerelő és Szigetelő Szövetkezet dolgozóitól kapták. Kaphatták volna talán mástól is! Hanem az a televízió, amit a szövetkezet emberei elhoztak és fölszereltek, igen nagy szerencsét hozott az ági iskolásoknak. Nem csak televíziójuk van már, hanem igazi jó barátaik, méghozzá éppen azok, akiktől a televíziót kapták.

Karácsonyra, Mikulásra ajándékot küldtek nekik. De még ennél is szebb, hogy ők voltak avató szüleik a kisdobosoknak és úttörőknek is. Nyakkendőket és őrsi zászlókat ajándékoztak, valamint sok szép könyvet.

Köszönöm ezt a jó hírt és szép levelet. Egyáltalán nem csodálkoznék, ha más csapatnak is lenne ilyen csodálatos televíziója az országban, amelyik barátokat szerzett.

KECELI KISDOBOS KÖNYVTÁR

Kedves Űr Kata!

Megírom, hogy mire szoktuk költeni, ha van pénzünk. Tavaly kaptunk a Nőtanácstól 200 forintot, kirándulásra. Mi ehhez még gyűjtöttünk ugyanennyit, és elküldtük az árvízkárosultaknak. Azért a kirándulás is megvolt!

Egyszer kaptunk a Tanító című újság szerkesztőségétől nyolcvan forint ára könyvet. Ettől kedvet kaptunk és elkezdtük gyűjteni a könyveket. Tavaly május elsején találkozót rendeztek az öregdiákok, akik húsz évvel ezelőtt végezték el nálunk az általános iskolát. Amikor látták, hogy már vannak könyveink, meg hogy szeretjük azokat, tőlük is kaptunk, nem is keveset: 170 forintot érő kiskönyvtárat ajándékoztak nekünk.

Kákonyi Magdolna negyedikes,
őrsvezető h.
Kinizsi Pál kisdobos csapat,
Dömötöri Ált. Iskola, Kecel

Kedves Keceliek!

Minthogy nálunk az a szokás, akinek levele vagy rajza megjelenik a kisdobosban, könyvet kap — már megint gyarapodott a híres Keceli Kisdobos Könyvtár. Én is küldök egyet!

FEJRE NE ÁLLJATOK!

Kedves Űr Kata!

Ki mit tud?-ot rendeztünk. Jól sikerült, csak az volt a baj, hogy amikor már a táncra került a sor, a fiúk elaludtak, vagyis nem merték felkérni a lányokat. A tanító néninek kellett könyörögni, sőt ő maga is táncolt Sajti Zolival. Nagyon kérlek, kedves Űr Kata, írd le ezt a kis esetet. Ha beírnád az újságba, a negyedikesek fejre állnának örömükben!

Előre is köszönöm fáradságodat. Szeretettel:

Csizmazia Mária,
Tihany

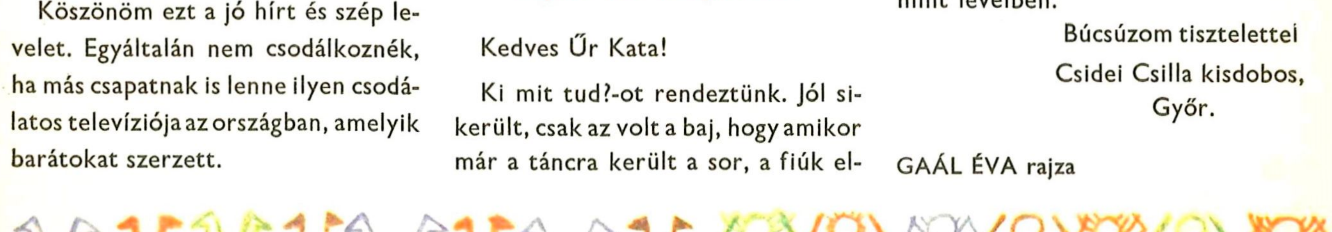
Kérlek, azonnal válaszoljatok, sikerült-e csakugyan fejre állnotok, és hogy ebben a mutatványban ki volt ügyesebb: a lányok vagy a fiúk?

BE-LE-VI ÉS BE-TE-VI

Amikor én megbetegedtem — tüdőgyulladásom volt — osztálytársaim nekem is leveleket írtak, de sokan telefonáltak is. Telefonon mondták el, mit tanultak, így nem maradtam el tőlük. Szerencsére a telefonon nem terjed a betegség, még annyira sem, mint levélben.

Búcsúzom tisztelettel
Csidei Csilla kisdobos,
Győr.

GAÁL ÉVA rajza

A Csizmás kandúr

Szín: a színpad egyik oldalán ütött-kopott viskó látható, elöl nyitható ajtóval. A másik oldalon áll a királyi palota, egy nyitható ajtóval és ablakkal.

Szereplők: Csizmás kandúr, Hajnalka, Jancsi, Első őr, Második őr, Király, Juhász, Bárányok, Királyi udvartartás.

CSIZMÁS KANDÚR: (Ő a játék mozgatója, mindenhol jelen van, mindent ő rendez, igazít. Vidám tánclépéssel járja a színpadot.) Csizmás kandúr a nevem, a jó mókát kedvelem. Megtréfálom a napot, hej királyom, hoppla-hopp! (Bókol a királyi palota előtt. Lassan kinyílik az ablak és kihajol Hajnalka királykisasszony.)

HAJNALKA: Jó a tréfa, ha jóra vezet! (Visszahúzódik az ablak mögé, mert nyílik a viskó ajtaja és kilép Jancsi.)

JANCSI: (Baltával a kezében jön ki, nekifog a favágásnak, miközben egy szomorú népdalt énekel.)

CSIZMÁS KANDÚR: (Odaugrik) Mért ilyen szomorú a nótád, jó gazdám?

JANCSI: Milyen legyen, kandúrom? Éjt nappallá téve dolgozom, mégsem jutok semmire. (Újból nyílik az ablak. Hajnalka néz kifelé. Önfeledten bámulják egymást.)

CSIZMÁS KANDÚR: (A színpad szélére siet, a közönség felé.) Ne legyen Csizmás kandúr a nevem, ha ezek ketten nem szeretik egymást! Segítenem kell rajtuk!

JANCSI: (Mélyen meghajol.) Jó reggelt szépséges királylány!

HAJNALKA: Jó reggelt neked is Favágó Jancsi! Mért énekeltél az imént oly szomorúan? Még a könnyem is kicsordult.

JANCSI: Megígérem, hogy legközelebb vidámabban énekelek! (Hajnalka búcsút int és becsukja az ablakot. Jancsi is bemegy a házba, magával visz egy ölre való aprófát is. A Csizmás kandúr felvesz egy aranypénzt.)

CSIZMÁS KANDÚR: Aranypénzre leltem, ebből lesz majd menten a jó móka, vidámság, figyeljen, ki arra vágy! (Bekopog a királyi palota kapuján.)

KÉT ŐR: (Egyszerre lépnek onnan ki, és egyszerre kérdik) Ki kopog?

CSIZMÁS KANDÚR: Csak én volnék a Csizmás kandúr, a híres, nevezetes Fakalyibási Baltási János herceg szolgája. Egy arany mérleget kérnék kölcsön egy órára!

ELSŐ ŐR: Aztán minek?

CSIZMÁS KANDÚR: (Mély meghajlással) Jó uram szeretné megmérni aranyait és elromlott az aranymérlege!

KÉT ŐR: (Egymásra néznek, egyszerre kérdik) Az aranyait?

CSIZMÁS KANDÚR: Úgy van, induljatok! Kérjétek el a király őfelségétől! (A két őr megfordul, bemegy. Majd kisvártatva jönnek a mérleggel és átnyújtják a kandúrnak.) Helyes! (Elmegy a mérleggel és elbújik. A két őr egymásra néz, majd vigyázzban állva tisztelegnek a királynak.)

KIRÁLY: No, őrök, hol az a mérlegkölcsönző?

ŐRÖK: (Egyszerre) Elvitte a mérleget!

CSIZMÁS KANDÚR: (Váratlanul előjön kezében a mérleggel, meghajlik a király előtt.) Felséges királyom, már vissza is hoztam, köszönjük! Csupán egy napra való aranyat mértünk ki!

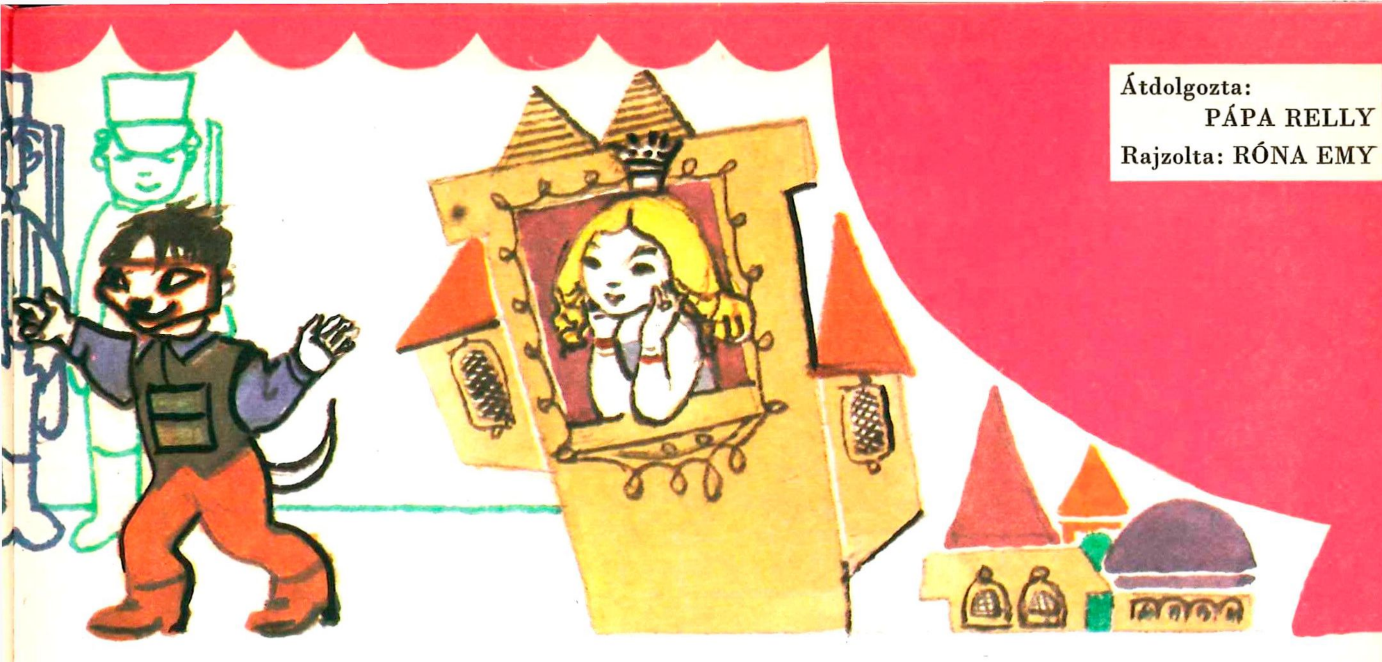
KIRÁLY: (Átveszi a mérleget, és meglepetten kiveszi a kandúr aranypénzét.) Nicsak! Egy aranypénzt benne felejtettek!

CSIZMÁS KANDÚR: (Legyint) Nem tesz semmit királyom! Egy arany ide, vagy oda!

KIRÁLY: (Bólint) Helyes! Ide vagy oda! (Zsebreteszi az aranyat, elgondolkozik.) Aztán mondjad csak, fiatal-e a gazdád?

CSIZMÁS KANDÚR: Fiatal is, gazdag is, és éppen feleség-nézőben van!

KIRÁLY: Hát... mondd meg az uradnak, hogy szívesen látjuk királyi palotánkban, és ha valóban ilyen gazdag, fiatal és nőtlen, még esetleg akad is

Átdolgozta:
PÁPA RELLY
Rajzolta: RÓNA EMY

itt feleség számára, he, he, he! (Nevetve bemegy a házba, közben az aranyban gyönyörködik. Őrök utána mennek, becsukják a kaput.)

CSIZMÁS KANDÚR: (A közönséghez) Hát ez eddig jól ment! Most légy okos, Csizmás kandúr! (Föl és alá járkál, aztán hirtelen majdnem táncolni kezd, odaugrik a királyi kastély kapujához és kopog.)

ŐRÖK: (Kijönnek egyszerre szólnak) Mit kívánsz Fakalyibási Baltási János herceg szolgája?

CSIZMÁS KANDÚR: (Határozottan) Tiszta köntöst, tiszta inget, patyolatot hozzatok! Jó gazdám, (meghajol) Fakalyibási Baltási János herceg hitvány utaitokon rosszul járt, hintaja a mocsárban, ő maga meg ázik-fázik, kísérete mind oda! Mit szól majd mindehhez a király?!

ŐRÖK: Jaj, meg ne tudja! Máris hozunk tiszta köntöst, tiszta inget, patyolatot!

CSIZMÁS KANDÚR: Helyes! (a két őr elmegy, majd hozzák a fejedelmi, hímzett ruhákat. A kandúr átveszi, őrök el. Utána a kandúr a viskóhoz siet, kopog) Jó gazdám, figyelj egy szóra!

JANCSI: (Kijön) Mi az kandúrom?

CSIZMÁS KANDÚR: Öltözz át nagy sebesen, a többit meg bízd rám! Ne legyen a nevem Csizmás kandúr, ha még ma el nem jegyzed a szépséges Hajnalka királykisasszonyt, akiért annyit sóhajtoztál már! (Betuszkolja a házba. Közben énekszó hallatszik, jön a Juhász és a bárányok. A bárányok feje fehér papírból van, a nyakukon színes szalag és néhány csengő. Bégetnek.) Hallod-e kedves juhász! Kié ez a szépséges szép nyáj?

JUHÁSZ: (Bosszúsan) Azé a gazember, embernyúzó, pénzt kuporgató Sziklás gazdáé! Olyan rossz ember, hogy nincs énnekem nagyobb vágyam, csak gazdát cseréljek!

CSIZMÁS KANDÚR: Cserélhetsz és jó gazdát találsz, csak tedd azt, amit mondok: ha kijő a király és kérdi, kié ez a nyáj, mondd neki, hogy Fakalyibási Baltási János hercegé!

JUHÁSZ: (vállát vonogatja) Hát ennyit éppen mondhatok! (Leül, a bárányok köréje telepednek. Furulyázni kezd.)

JANCSI: (Királyi ruhában lép ki a házból.) Hej, jó kandúrom (Csizmás kandúr melléje lép, közben kinyílik a királyi kastély kapuja, jönnek az őrök, és a király, utána az udvartartása.)

CSIZMÁS KANDÚR: A gazdám, jó királyom! (Jancsi mélyen meghajol.)

KIRÁLY: (Jól megnézi Jancsit) Hm, hm, derék legénynek látszik! Aztán mondd csak fiam, Fakalyibási Baltási herceg...

JANCSI: János a becsületes nevem!

KIRÁLY: (Kegyesen) Tudom, tudom. Szóval, vagyonod van-e az aranyokon kívül?

JANCSI: (Ámulva) Az aranyokon kívül?

CSIZMÁS KANDÚR: (A közönség felé) Ez az én becsületes gazdám még elront mindent! (Jancsi mellé ugrik, a király felé) De van ám!

KIRÁLY: Aztán mi?

CSIZMÁS KANDÚR: Juhász barátunk, kinek a nyáját őrzöd?

JUHÁSZ: (Feláll, meghajol és mintha leckét mondana) Fakalyibási Baltási hercegét, jó uram királyom!

KIRÁLY: (Tapsol) Gyere elő lányom, Hajnalka!

HAJNALKA: (Kijön a kastélyból, meghajol, a szeme Jancsin) Parancsolj király apám!

KIRÁLY: Azt parancsolom, hogy még a mai napon feleségül menj ehhez a legényhez! (Jánosra mutat).

HAJNALKA: (Meghajol) Szívesen királyapám! (János mellé lép, megfogják egymás kezét, a királyhoz) Kegyelmed akarja, kegyelmed parancsolja királyapám!

CSIZMÁS KANDÚR: (A közönséghez) Ravasz ám ez a lány! De nem árulta el magát! Legyenek hát boldogok, ásó kapa meg a nagyharang válassza el csak őket! (A juhász furulyázni kezd, a bárányok táncolnak, az őrök is táncraperdülnek, a házból kitáncol a királyi udvartartás, középen meg ott forog Jancsi és Hajnalka királykiassszony.)

Fejedelmi játék Oroszlányban

A meghívó világoskék borítóján pirosszínű jelvény, s rajta a felirat: „VI. Téli Úttörő Olimpia, Oroszlány.” Kicsit elkeseredetten nézegettem; hiszen, ha én erről írni akarok, legkorábban márciusban olvashatnak róla a kisdobosok! Még a vonatban is ezen járt az eszem, amikor váratlanul megszólított valaki:

— Szabad ez a hely?

A fején turbán volt, s bőredőzetű ruhát viselt az ismeretlen férfi „Bizonyára egy külföldi küldöttség tagja” — gondoltam. Erre, mintha csak gondolatomban olvasott volna, azt mondta:

— Szessza vagyok, Daher fia.

— Örvendek, én pedig a Kisdobos munkatársa — mutatkoztam be én is illendően.

— Ismered a történetem? — s választ sem várva mesélni kezdett. — Tudod, én voltam az, aki először készített egy olyan táblát, melyen 64 fekete és fehér mező van, s melyen figurákkal lehet játszani. A figurák közt van bástya, fejedelem és futár, de mindennél erősebb a gyalogosok hada.

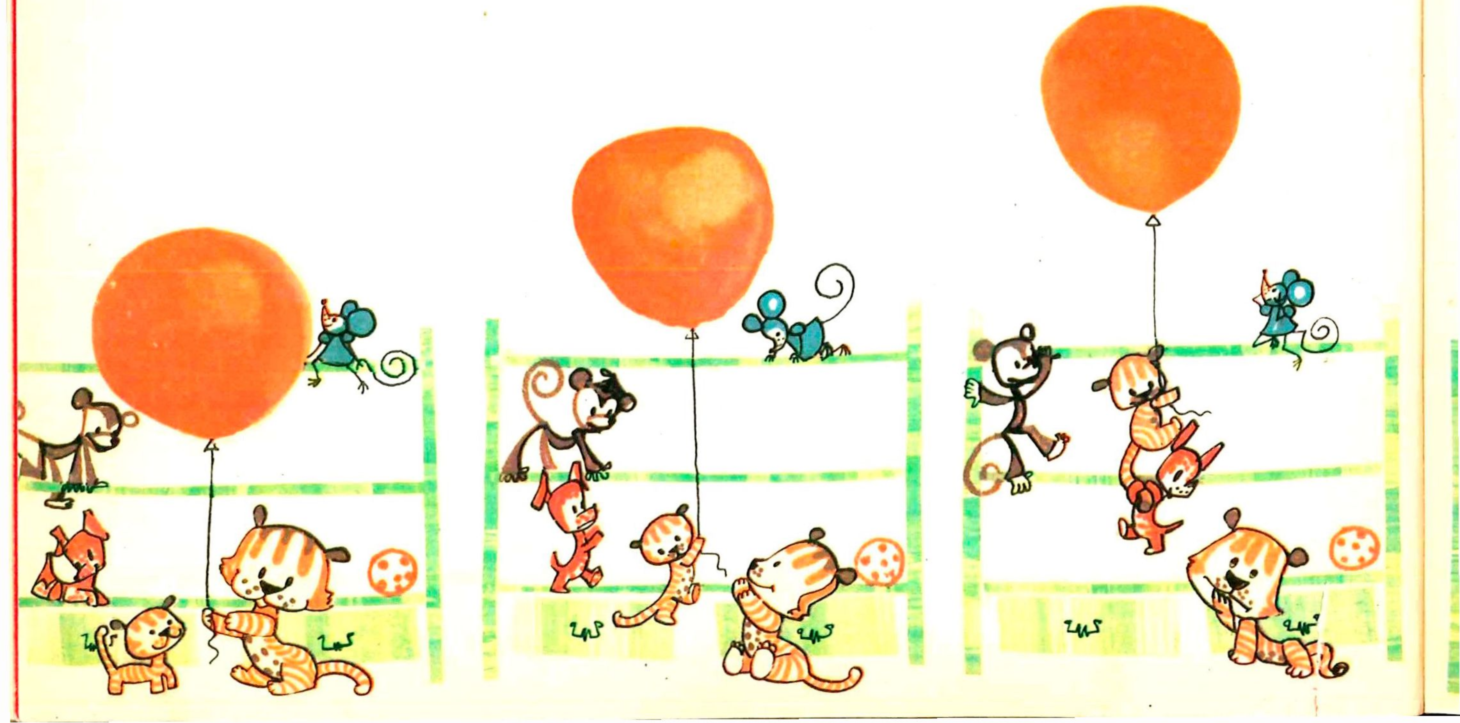
— Vagyis te találtad fel a sakkot! — bólintottam. — Kedves Szessza, Daher fia! Ha már ilyen szépen összetalálkoztunk, engedd meg kérlek, hogy meghívjalak Oroszlányba, aholis a téli olimpián asztaliteniszen, birkózáson kívül sakkban mérik össze erejüket a pajtások! És a sakkozók között kisdobosok is indulnak!

— Szívesen — mondta útitársam, —, de kérlek, mesélj előbb Oroszlányról!

Mesélni kezdtem, s nemcsak képzelt útitársam kedvéért jegyzem most fel ezt a néhány mondatot, hanem nektek, kedves olvasóim! Tehát: a Vértes hegységet a Dunántúl közepetáján találjátok. Ott, a hegy lábánál fekszik Oroszlány. Némely tudósok szerint nevét egykori váráról, s annak oroszlánosra kifaragott kapujától kapta. Mások szerint a várúr lányára haragudott, bezáratta, s mikor tettének okáról érdeklődtek, annyit mondott csak: „Ó, rossz lány!” Ami viszont a mondákon kívül valóság, az a helyi szénbánya és az erőmű. Jelenleg nyolc oroszlányi aknából évente három millió tonna szenet termelnek a bányászok. Egy különleges bányájuk is van, ahol napfénynél, szabad ég alatt, úgynevezett külszíni fejtésen bányásszák a fekete gyémántot, vagyis a szenet. A város nevezetessége még, hogy öt úttörőcsapat működik, s közülük egyik elnyerte már a Kommunista Ifjúsági Szövetség Vörös Selyemzászlaját, mely a legnagyobb kitüntetés egy csapat számára!

Közben befutott vonatunk az állomásra. Zászlók lengtek mindenütt, s a Téli Olimpia jelvényét láttam mindenfelé... Végig a főúton ugyancsak az Olimpia zászlói. Képzeljétek csak, hosszú névsorban olvastam a fővédnökök és védnökök nevét! Csupa felnőtt, tekintélyes ember, mint például a Megyei Pártbizottság első titkára, Havasi Ferenc elvtárs,

A játékpolcon történt valami

vagy Matura Mihály, a Magyar Birkózó Szövetség elnöke, és Szabó Ferenc, aki a Magyar Úttörők Szövetségének főtitkára. Ezekután szinte természetesnek tűnik, hogy a Városi Tanácsnál az olimpia idején alig van félfogadás. A legfontosabb most, hogy a gyerekek sakkozhassanak a tanácsháza termeiben!

A sakkóra ketyegett, és minden sakkozó pár nevét kis tábla hirdette. Nem mondom, érdekeltek az úttörők is, de méginkább a kisdobosok. Összesen 152 sakkozó indult, s közülük 54 volt kisdobos!

Most pedig Szessza, Daher fia — és valamennyi kisdobos pajtásom kedvéért meg kell emlékeznem egy úttörőről, aki kisdobos korában elsőként győzött, mint sakkozó, két éve, Szombathelyen.

A neve Varga Klári, és jelenleg a polgárdi általános iskola hatodik osztályába jár. Két éve szerepeltek először a Téli Olimpia sakkozói közt kisdobosok. Nagy verseny volt ez, méltó arra, hogy feljegyezzük az utókor kisdobosainak! Kláriéknál az egész család sakkozik; anyu, apu nagyapa — csak nagymama nem. „Valakinek főzni is kell" — nevet Klárika, mert annyira belefeledkezik a család a játékba, hogy néha még az ebédidőről is elfeledkeznek. Mármint vasárnap, mert — akárcsak más családban — akkor vannak együtt mindnyájan.

Megismerkedtünk még egy sakkozó családdal. Kedves emberek, Kedves gyerekek... igen, úgy, ahogy mondom! Kedves ugyanis a családi nevük! Nyírábrányból jöttek, öten vannak testvérek. A legidősebb Erzsi, és a legkisebb Edit nem sakkozik. Andrea nyolcadikos, Judit ötödikes, Gyuri pedig negyedikbe jár. Ők is a Nyírség színeiben indulnak. Judit tavaly Dunaújvárosban kisdobosként nyert sakkolimpiát!

Most pedig sakkozók, figyelem! Elő a táblát, és játsszátok le a következőt! Schneider sakkmester, aki ugyancsak részt vett a kisdobosok sakkmérkőzésein, és figyelemmel kísérte játékukat, kérésünkre feljegyezte, hogyan nyert Kedves Judit Müller Mariann pajtás ellen játszmát. Íme:

Hadállás: Világos: Ka_2, V_{e6}, B_{d1}, B_{d5}
gyalog: a_3, b_3, c_2
Sötét: K_{b8}, B_{c8}, B_{h4}, H_{f2}
gyalogok: a_7, b_7, c_7, g_7, h_7

Judit következett lépésre. Felismerte a kínálkozó helyzetet és lehetőséget és 1. V_{c8}; +, K_{c8}: 2. B_{d8} matt!

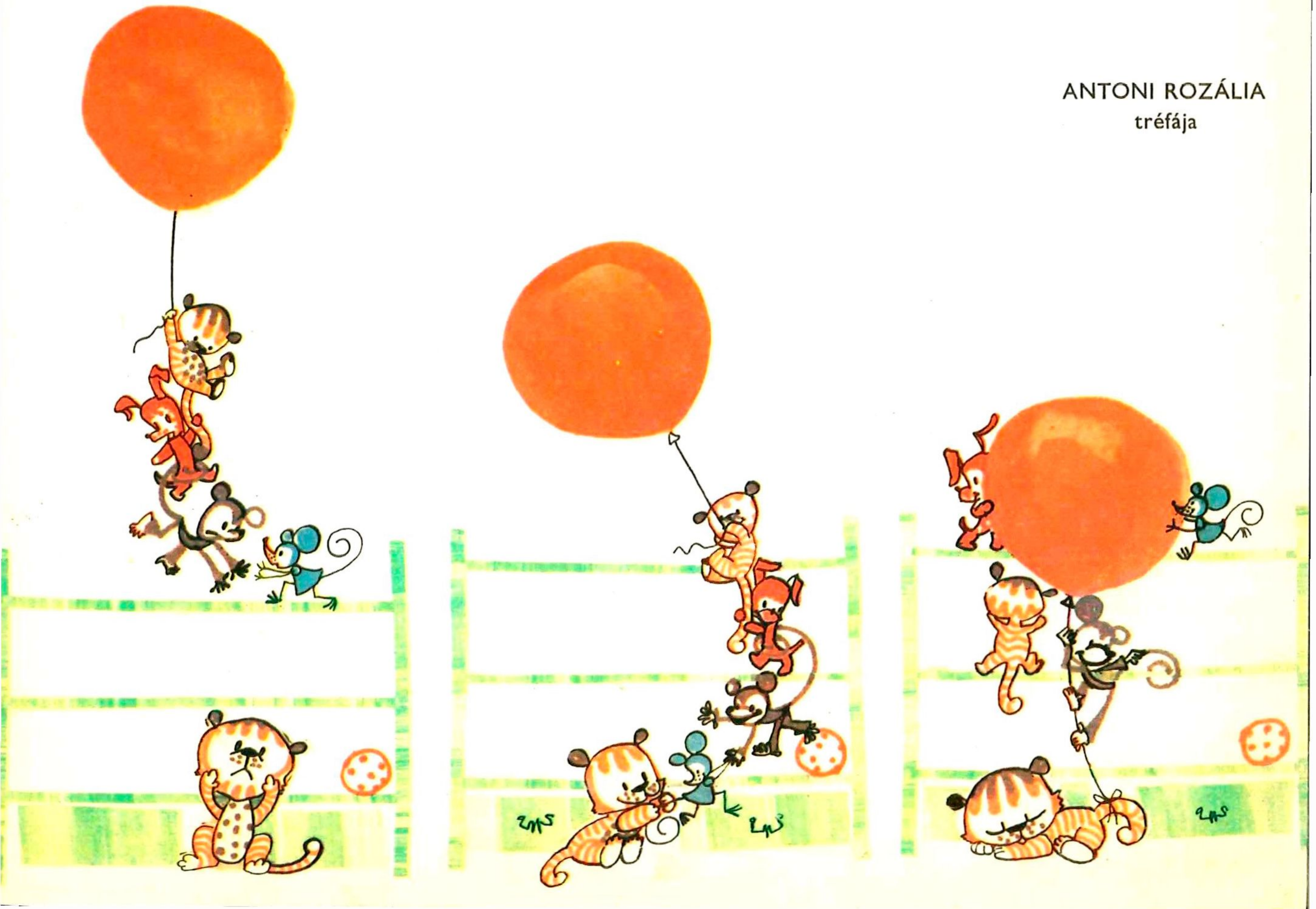
No, Szessza ugyancsak csodálkozott, hogy ilyen tudományosan művelik az időtöltésnek kitalált, fejedelmet szórakoztató játékát! Mindenesetre egy valamit megtanultam ott Oroszlányban, képzelt Szessza és valódi kisdobosok, úttörők között. Mégpedig azt, hogy a sakk kitűnő észtorna, jó időtöltés, akár télen, akár nyáron játsszák is! Érdemes megtanulni, tehát sakkozni! Már csak azért is, mert ezzel is mekkora becsületet szerezhetünk a kisdobos névnek!

Lapzárta után érkezett a hír, hogy Oroszlányban felsorakoztak a díszdobogóra: a lányok közül a negyedikes Udvari Márta a Veszprém megyei Padragkútról, a fiúk közül Kántor Sándor a debreceni tanítóképző gyakorló általános iskolájának negyedikese. Gratulálunk nekik! Vajon megvernék-e Szesszát, a sakkjáték feltalálóját?

JOÓ KATALIN

GAÁL ÉVA rajza

ANTONI ROZÁLIA
tréfája

Játszópajtás üzeni

Akár hiszitek, akár nem — itt a tavasz! Azt mondjátok, hogy aligha, mert fúj a szél és hideg van? No, mielőtt elkapna a jóslás vágya, inkább jótanácsot adok: a hosszú, hideg tél után ki a szabadba! Legyetek minél többet a friss levegőn! Éppen ezért én is olyan játékot küldök, amelyet odakint játszhattok. Illetve nem is én küldöm, hanem Csinger Judit negyedikes kisdobos (Jászalsószentgyörgy, Fő út 115/a). Játékának neve:

Feketék - fehérek

„Mi ezt a játékot az egész osztály részvételével szoktuk játszani. A fiúk a fehérek, a lányok a feketék, vagy fordítva. Van egy játékvezető. Húz egy 10—15 méter hosszú vonalat. Tőle jobbra és balra 8 méterre egy másikat. A rajzon látható módon a középső vonal mentén felállnak a gyerekek. Tehát mondjuk a középső vonaltól balra a fehérek, jobbra a feketék. Ha a játékvezető elkiáltja magát: fehérek, akkor a fehérek a fogók. Akit megfognak, az kiesik, de aki a 8 méteres vonalon túljut, azt nem lehet megfogni, mert az a »ház«. Az a csapat a vesztes, amelyiknek több játékosát fogták meg."

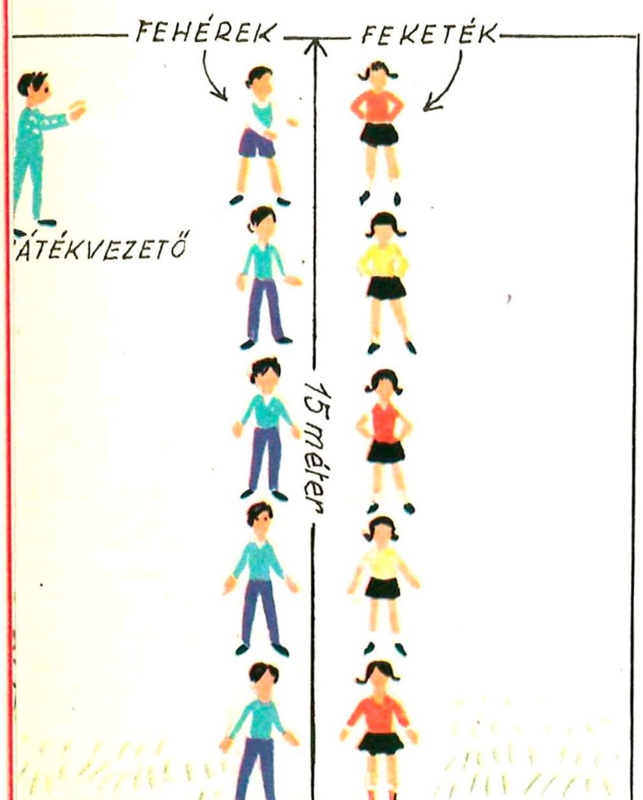
Judit leírásához annyit teszek hozzá, hogy ha nincs elég fiú, akkor lány is beállhat közéjük, de akkor legyen közös jelük, pl. sapka vagy sál, mindenkin. És nagyon tetszett Judit magyarázó rajza is, amelynek alapján rajzolónk elkészítette az itt látható rajzot.

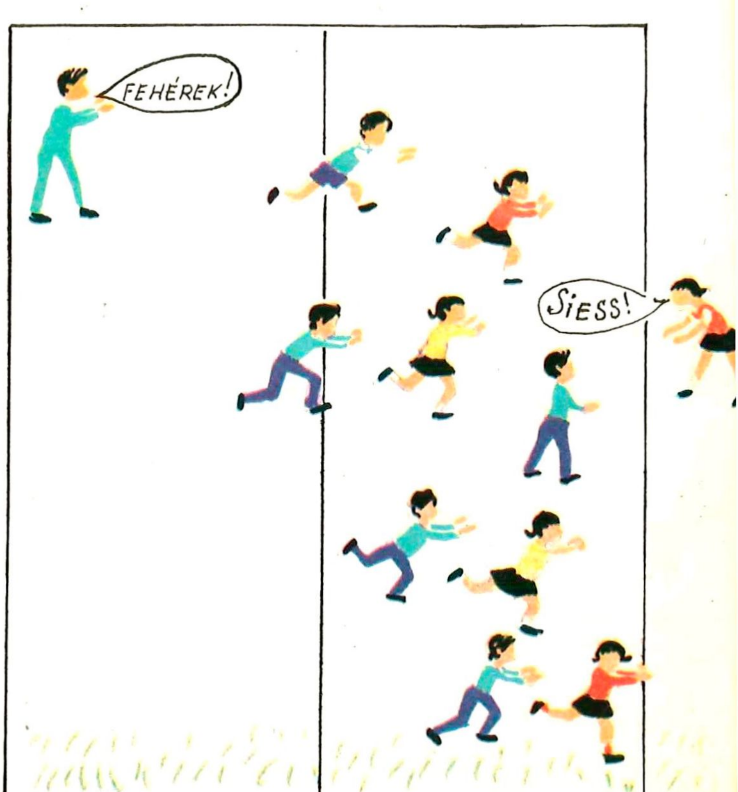
Mindenki a zászlajához

A pajtások csoportokat alkotnak. A csoport egy tagja kezében zászlót tartson. A zászlótartó köré a pajtások kézfogással, körben helyezkednek el. A zászlók különféle színűek legyenek. Jelre a zászlósok maradjanak a helyükön, a többiek gyors és irányváltoztató futással egymást kergessék. A fél percig tartó futkározás megszüntetését kettős sípjel jelezze. Ekkor a pajtások álljanak meg. Forduljanak a játékvezető felé. Guggoljanak le, és fejüket előrehajtva, szemüket tenyerükkel takarják el. Ekkor a zászlókat tartó pajtások — külön felszólítás nélkül — gyorsan cseréljenek helyet. A helycsere megtörténte után a játékvezető azt kiáltja: Mindenki a zászlajához! Erre minden pajtás keresse meg a saját zászlaját, és a zászló körül kézfogással alkossanak kört. Az a csoport a győztes, amelyik hamarabb áll mozdulatlan kézfogással körben. Szabály: leselkedni nem szabad. Aki leselkedik, hibapontot kap, csapata pedig nem lehet győztes.

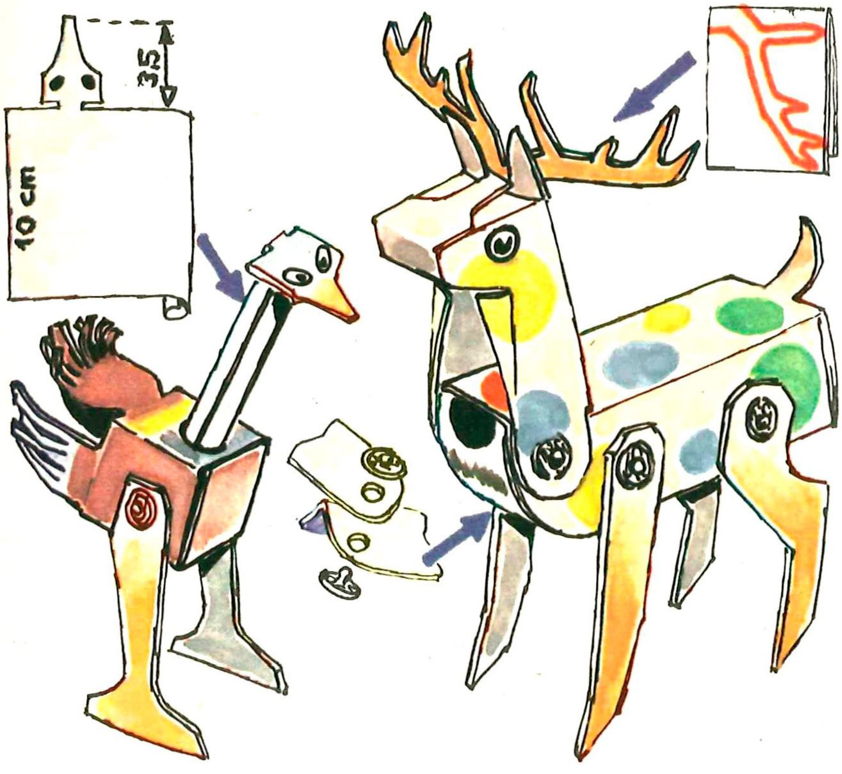
Játszópajtás

HAUSWIRTH MAGDA rajza

A Játszópajtás MUNKATÁRSA üzeni:

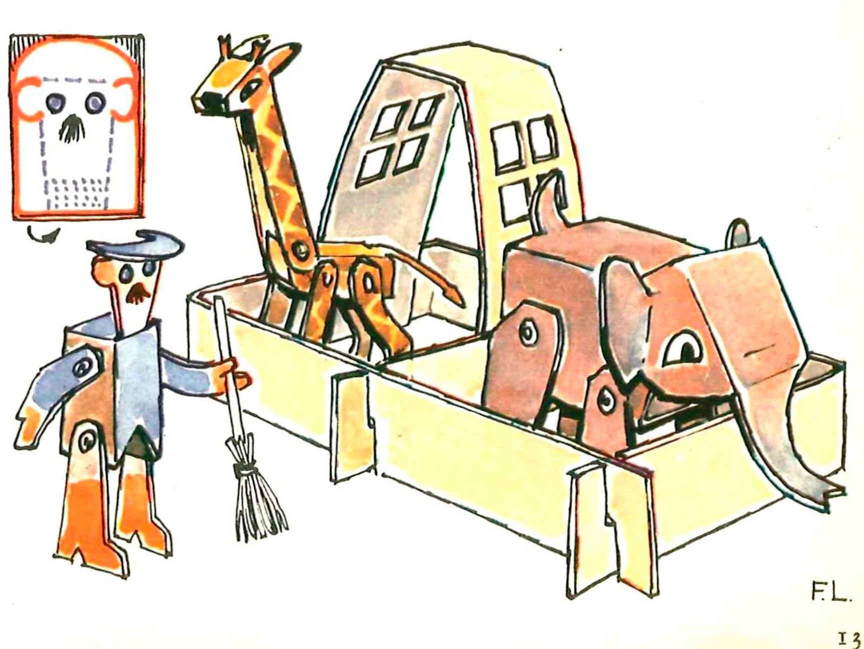
Mint látjátok, a vitaminos, kozmetikai és háztartási készítmények kiürült dobozai még mindig tartanak meglepetéseket és újdonságokat számotokra: néhány patentkapocs felhasználásával *mozgatható* lábakkal, karokkal, nyakkal ellátott emberi és állati figurák készülhetnek belőlük!

A tél és koratavasz vitaminhiányos időszakában sokatok által elhasznált „Polyvitaplex" külső doboza nagyon rövid idő alatt daliás struccmadárrá alakítható át, ha felnyitott fedeleiből néhány ollóvágással szárnyakat és felfelé kanyarított farkat alakíttok. Felső részén körömollóval borsónyi lyukat vágtok, s a lyukba a rajz szerint kivágott és csővé sodort nyakat dugtok, amelyen a fej és csőr is rajta van. Majd két erős, kb 8 cm hosszú lábat is vágtok kartonból, amelyeket egy-egy patentkapocs párral mozgathatóan a dobozka oldalához kapcsoltok. A patentkapcsok részére előzőleg feltétlenül kis lyukacskákat kell vágnotok körömolló segítségével a megfelelő pontokon, amelyeket gondos próbálgatással előzetesen már kijelöltetek. A két egymásba kattintott patentkapocs-rész így biztosan, de mozgathatóan fogja össze a lábat a törzzsel. A strucc így nemcsak büszke, egyenes tartásban állhat, hanem kissé előredöntve, s fejét, nyakát elcsavarva „kíváncsian" is bámulhat valamit. De erősen előrehajlítva, a földről is eszegethet valamit, vagy — mint állítólag szokta — fejét a homokba dughatja valami közeledő veszély láttán.

Második rajzunk hasonló módszerrel készített, de már kissé több munkát kívánó, szarvast ábrázol. Mi modellünkhöz habfürdős tubus dobozát használtuk, de bármilyen négyzetes oszlop alakú doboz megfelel e célra. A lábak elkészítésében semmi új nincs, csak a testhez arányosra vegyétek őket. A mozgatható nyakat azonban jobban meg kell néznetek: két patentkapocs tartja kétoldalt, s a tarkórésznél eléggé ki kell vágnotok, hogy a mozgatást ne akadályozza semmi. A nyakrésszel egy darabból van a fej is. Az agancs azonban külön kivágott és felragasztott részből áll, rajzát piros vonal mutatja. A legalsó agancs-ágat, az úgynevezett szemágat görbítsétek úgy, hogy előre nézzen, mert az igazi szarvasnál is így van ez. Ha a fej-nyak nem kerül ki abból a dobozból, amelyből a testet vágtátok, másikból legyen!

Ennyi előtanulmány után már gyerekjáték lesz másféle állatokat: zsiráfot, elefántot, vagy rókát, zebrát, krokodilt, s ezekből állatkertet készítenetek.

FERKAI LÓRÁNT

Kérdezd meg a KISDOBOSTÓL:

Kiről vagy miről nevezték el az év egyes hónapjait? — kérdezi Krammer Zsuzsa bajai olvasónk.

Mai naptárunk kalandos múltra tekinthet vissza. A nyomok a római korba vezetnek, ahol a hagyományok szerint eredetileg tíz hónapos naptárt használtak. Ez afféle „parasztkalendárium" lehetett, amelynek hónapjai a mezőgazdasági munkák egyes szakaszait tükrözték, így teljesen függetlenek voltak a Nap és a Hold járásától. Később ezt a tapasztalatokon alapuló naptárt a holdnaptár váltotta fel, s a holdsarló első megjelenéséhez igazították a hónapok kezdetét. Csakhogy ehhez még két „pót-hónapra" volt szükség az évben, ezért a római hagyomány szerint a legendás Numa király mai időszámításunk kezdete előtt kb. négyszázötven évvel a Januarius és a Februarius hónapokat iktatta a meglevő tíz hónap elé. Így alakultak ki a római naptár hónapjai: ianuarius, februarius, martius, aprilis, maius, junius, quintilis, sextilis, september, october, november, december.

Legalább ennyit kell tudnunk elöljáróban, hogy megérthessük a hónapok elnevezéseit, s most vegyük sorba a hónapokat!

JANUÁR: Janus római istenről kapta nevét, aki kettős arcával egyszerre néz előre és hátra, mintha egyidejűleg látná a múltat és a jövőt. Jelképes értelemben nyilván azt gondolták, hogy az elmúlt évre és a kezdődő új évre tekint egyszerre.

FEBRUÁR: Februa a tisztulás szertartásos ünnepe volt a rómaiaknál, a kutatók szerint valószínűleg innen származik a hónap elnevezése.

MÁRCIUS: Mars római hadisten nevét őrzi, aki a római hatalom legfőbb védelmezője volt. A birodalom kialakulása előtt még „szelídebb" isten volt, csupán a termés, a szántóföld és a tavasz istenét tisztelték benne, így valószínűleg ebben a korban nevezték el róla a tavasz első hónapját.

ÁPRILIS: ez az elnevezés a latin „kinyit" szóból származik, de ma már nehéz eldönteni, milyen ünnepek vagy mezőgazdasági munkák „nyitányára" gondoltak a rómaiak.

MÁJUS: Maia ősi latin istennő, a föld termésének oltalmazója. A május hónapot róla nevezték el, a görög istenalakoknak a latin istenekkel való azonosítása korában. Mercuriusnak az anyja.

JÚNIUS: Juno római istennő, a legfőbb isten, Jupiter felesége volt, házasságukból született Mars isten. Juno egyben a hold, az ég istenasszonya. Később Róma védasszonya. Valószínűleg így került a naptárba.

JÚLIUS: Julius Ceasar születési hónapja. Időszámításunk kezdete előtt 44-ben Marcus Antonius javaslatára változtatták meg a tízhónapos naptár szerinti ötödik (quintilis) hónap elnevezését.

AUGUSZTUS: Augustus római császár ebben a hónapban kapta első előkelő tisztségét, így rajongói időszámításunk kezdete előtt 8-ban szenátusi határozattal az ő nevéről keresztelték el a régi „sextilis" hónapot, amely a tízhónapos naptárban a „hatodik" hónap sorszámára utalt.

SZEPTEMBER: több császár már nem volt méltó arra, hogy örök dicsőséghez jusson a naptár révén, ezért a hátralevő hónapok megőrizték a hajdani tízhónapos év latin számneveinek sorrendjét. Septem = hét.

OKTÓBER: Octo = nyolc.

NOVEMBER: Novem = kilenc

DECEMBER: Decem = tíz.

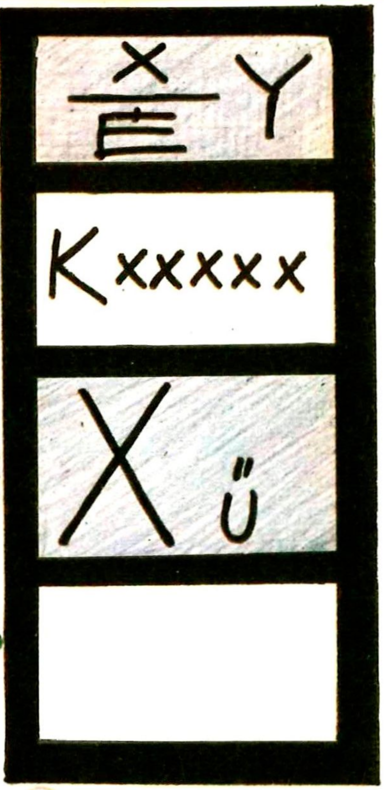
Írta: GREGUSS FERENC

Rajzolta: GÖRÖG JÚLIA

MÁRCIUSI REJTVÉNYEK

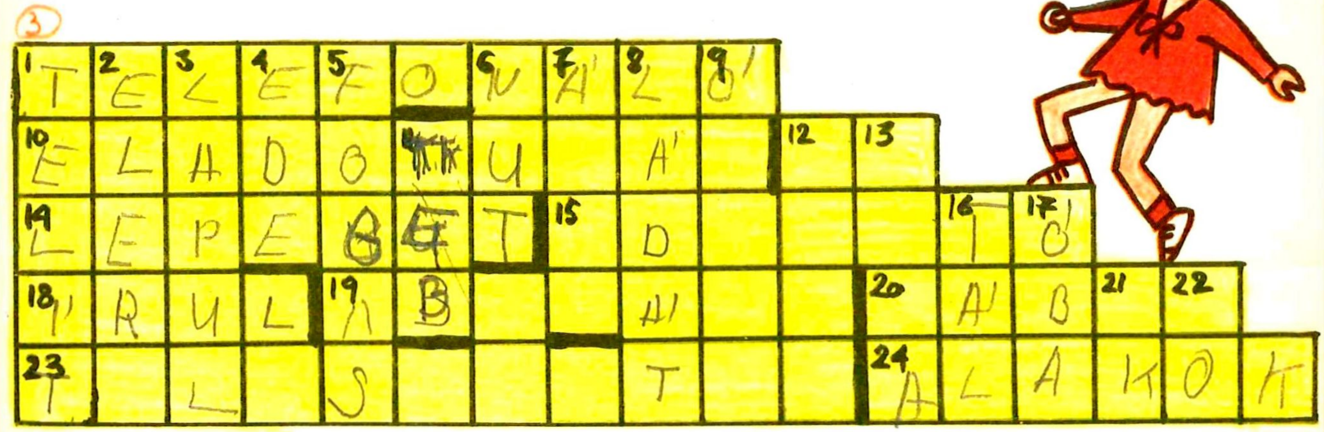

1. A „Labdarúgó" szó betűinek nyolcféle felhasználását, csoportosítását ábrázolja ez a nyolc kis rejtvény. (Egy-egy szóban csak négy és öt betű)
2. A betűrejtvények megfejtéséhez a kulcs: a „szer" szócska. (A negyedik, üres kocka is rejtvény, de azt nem kötelező megfejtenetek. (Túl ravasz)
3. Vízszintes: 1. Távbeszélőn beszélő. 10. Konfekcióüzletben vannak. 12. Rendfokozat jelölés. 14. Járogat. 15. Állatszelídítő. 18... pirul. 19. A harcoló. (Az első betű kettős) 20. Van színház, amelyikben ilyenek játszanak. 23. Hó és jég kell hozzájuk. 24. Figurák.

Függőleges: 1. Teletölt. 2. Kézbe vevé. 3. Meghúzza magát. 4. Férfinév. 5. Balatoni hal. 6. N.U.T. 7. Vágyik. 8. Fadobozt. 9. Előidéző, ékezethibával. 11. Fafajta, visszafelé (egy kockába kettős betű). 12. Rokonféle, visszafelé. 13. Házi szárnyas. 16. Edény. 17. Ó.B.A. 21. A 9. függőleges eleje. 22. Ugyanaz visszafelé.

Beküldendő az egyes és a huszonhármas vízszintes.

Megfejtési határidő: március 20.

A megfejtéseket küldjétek a KISDOBOS szerkesztősége címére: Budapest, 8. Postafiók 57.

Minden hónapban találtok a rejtvényrovat jobb felső sarkában egy kis rajzot. Most egy piros-fehér-zöld csíkot. Szíveskedjetek ezt kivágni és megfejtésetekre ráragasztani. A megfejtést levelezőlapon küldjétek be. Nagyon ügyeljetek, mert csak akkor küldünk a hibátlan megfejtésekért képeslapot, ha a rajzocskát felragasztjátok és valamennyi rejtvényt megfejtitek. Pontos címeteket, hányadik osztályba jártok, írjátok a nevetek alá. Hiányos cím esetén nem tudunk képeslapot küldeni. Arra is ügyeljetek, hogy megfelelő bélyeget ragasszatok küldeményetekre, mert portós leveleket nem veszünk át a postá

A februári rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: Vízsz. és függ. 1: doboló, daloló. Ellentétes tulajdonságok: súlyzó—lepke: nehéz—könnyű, repülőgép—csiga: gyors—lassú, fagylalt—forró kávé: hideg—meleg, görbe kard—vonalzó: görbe—egyenes, felhőkarcoló—kunyhó: magas—alacsony. A képrejtvényben szereplő öt állat neve: őz, hörcsög, hangya, borz, oroszlán.

KISDOBOS

Szerkesztő: Gergely Márta

Szerkesztőség: Budapest VII., Dohány utca 40. Telefon: 421-392
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Tóth László.
Terjeszti a Magyar Posta — Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI. Budapest, V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
Készült a Kossuth Nyomdában — 71.0069
A címlap SZŐNYI GYULA munkája

INDEX 25.442

Ára: 3,—

TAVASZI LAKÓCSERE

